

uires easdem haud seruat, ad diiudican-
 dum penitus norma carent. Insuper li-
 cet distantia quedam inter duo loca emen-
 sa exacte cognita fuerit, non ideo tamen
 ratio ipsius ad totius terrae ambitum, nec
 positio, utrum ad aequinoctialem seu po-
 los tēdat, patebit. Dimensio uero, quae
 fit per caeli apparatus, certam de singu-
 lis his cognitionem affert, ostenditque qua-
 lesnam circumferentias inuicem per lo-
 ca subiecta descripti intercipiāt circu-
 li, parallelicque, & meridiani: hoc est, pa-
 ralleli circumferentias, quae incidunt in-
 ter ipsos & aequinoctialem, meridiano-
 rum: illi autem eas, quae continentur ab
 ipsis, & aequinoctialis, & parallelorum: ac
 etiam qualem circumferentiam duo interci-
 piāt loca, circuli illius, qui in terra ma-
 ximus scribitur. Nihil denique stadiorum
 indiget dinumeratione, siue ad rationem
 earum partium, quae a terra sunt, siue ad
 descriptionis circuitum uniuersum: suffi-
 cit enim supponere ambitum telluris
 in partes quotquot uoluerimus, per to-
 tidemque partes ostendere distantias in
 circulis maximis, super telluris superfi-
 cie descriptis. Sed forsitan ad diuiden-
 dum nostris dimensionibus totum am-
 bitum, aut partes illius in subiecta ac no-
 ta interualla haec minus sufficient. Ideo
 huius rei gratia solum, necesse fuit uiam
 quandam rectam adaptare circumferen-
 tiae, quae iuxta continentiam similis esset
 maximo circulo, ac rationem huius su-
 mere ad circulum qui fit ex apparenti-
 bus: stadiorum uero numerum, qui sub
 ipsa continetur, ex dimensione quae fit
 a parte data, sicut multitudinem stadio-
 rum totius ambitus demonstrare. Cum
 enim ex mathematicis praesupponat,
 continentiam & terrae & maris superficiei,
 quasi per totas partes esse rotundam, &
 idem centrum habere cum sphaera coe-
 lestium: sequitur etiam singulas ipsius inci-
 siones communes, quae ex centro in pla-
 num, necnon ex dictis emittuntur super-
 ficiebus, maximos in semetipsis face-
 re circulos, angulosque in ipso plano ad
 centrum conclusos, similes circularum in-
 tercipere portiones, distantiarum earum,

quae in terra sunt. Ac ideo quantitatem
 stadiorum, ubi directa fuerint, ex dimen-
 sionibus accipi posse: rationem uero
 quae ad totum est ambitum ex ipsis qui-
 dem nullatenus, propter defectum per-
 tingentiae parabolae. A simili autem cir-
 cūferentia circuli coelestis, recte sumun-
 tur, quoniam ratio illius ad proprium
 ambitum deprehendi potest, eadem au-
 tem fit et a simili parte circa terram, ad
 circulum in ea maximum.

In caput secundum annot.

Habet, inquit, geographia sua principia & fun-
 damenta quibus innititur, sine quibus nemo eam
 perfecte scire & acquirere poterit. Fortissimum
 autem antecedens est historia itineraria & litera-
 rum monumenta, ab illis quidem tradita, qui plus
 rima loca in terra marique, certis longitudinum la-
 titudinumque differentis obseruauerunt. Sine lu-
 stratione enim & regionum inspectione, nemo po-
 test recte aliquam describere prouinciam, qua-
 les tamen hodie multi inueniuntur, qui regiones,
 quas nunquam uiderunt aut peragrarunt presu-
 munt describere, id quod fortassis & authori ipsi
 (absit dicto inuidia) imputari potest, qui Germa-
 niam nostram sine ulla obseruatione descripsisse
 uidetur, cum nec meridiani nec designatae po-
 li eleuationes locis ipsis respondeant. Declarat
 consequenter duplicem esse historiam, unam geo-
 metricam alteram meteoroscopia, & hanc quae-
 dem faciliorem & incertiore, illam uero per-
 fectiorem & infallibilem affirmat. Geometrica
 per tenuem mensurationem distantiarum, ipsas
 locorum positiones adiuuicem ostendit. Meteoros-
 copia uero idem per caelitus apparentia, cum
 astrolabys & sciotheris instrumentis efficit. Nec
 satis est scire, quantum hic locus ab illo distiterit,
 nisi & hoc sciatur, ad quam mundi plagam uer-
 gat itineris inclinatio, id quod sine instrumento-
 rum obseruatione haud facile effici potest, quae me-
 ridiana lineae positionem manifestant: qua cogni-
 ta, expetita distantia atque inclinatum iter facile
 deprehendi possunt. Addimus tamen & hoc, si-
 ne caelestium inspectione posse inueniri lineam me-
 ridianam & ex consequenti reliquas plagarum in-
 clinationes, nempe per magnetem, quo hodie pas-
 sim nauae & ingeniosiores uiatores utuntur. At
 poli eleuatio sine superiorum inspectione habe-
 ri nequit. Caterum meteoroscopia instrumenta,
 AA 2 manifestant